

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 3
Rotel 33

DOM
2021-06-11
Jönköping

Mål nr
B 711-20

Sid 1 (7)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Jönköpings tingsrätts dom den 5 februari 2020 i mål nr B 653-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Adam Rullman och David Larson
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Jönköping

Motpart (Tilltalad)

Yiping Zhou Thelander, 19670304-8642
Götavägen 25
331 52 Värnamo

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Henrik Sjöman
Wesslau Söderqvist Advokatbyrå i Jönköping HB
Box 684
551 19 Jönköping

SAKEN

Vållande till annans död, grovt brott

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Det som tingsrätten har beslutat om sekretess ska fortfarande gälla. Hovrätten beslutar att samma sekretessbestämmelser även i fortsättningen ska vara tillämpliga på motsvarande uppgifter, vilka även i hovrätten har lagts fram vid den del av huvudförhandlingen som har hållits inom stängda dörrar.

Henrik Sjöman får ersättning av staten med 118 720 kr. Av beloppet avser 94 976 kr arbete och 23 744 kr mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden i hovrätten för försvararen.

Dok.Id 327471

Postadress Box 2223 550 02 Jönköping	Besöksadress Hovrättsgränd 4	Telefon 036-15 69 00 E-post: gota.hovratt@dom.se www.gotahovratt.se	Telefax	Expeditionstid måndag – fredag 08:00–16:00
---	--	--	----------------	---

Yiping Zhou Thelander får ersättning av staten för rättegångskostnad enligt 31 kap. 2 §
rättegångsbalken med 34 000 kr, varav 6 800 kr avser mervärdeskatt.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten ska döma Yiping Zhou Thelander för vållande till annans död, grovt brott.

Yiping Zhou Thelander har motsatt sig ändring av tingsrättens dom. Hon har för det fall hovrätten fastställer tingsrättens domslut yrkat ersättning för sin rättegångskostnad i hovrätten med 34 000 kr, inklusive mervärdesskatt, avseende kostnader för kompletterande rättsintyg och vittne.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Hovrätten har tagit del av huvudsakligen samma bevisning som tingsrätten. Förhören som hölls vid tingsrätten har spelats upp med ljud och bild.

Åklagaren har i hovrätten även åberopat förhör med rättsläkaren Erik Edston och överläkaren Jan-Olof Svärd.

Yiping Zhou Thelander har i hovrätten som muntlig bevisning även åberopat förhör med Marijke Vonck och rättsläkaren Ulf Jonsson. Som skriftlig bevisning har hon även åberopat kompletterande rättsmedicinska utlåtanden utställda av Ulf Jonsson och Marcus Grelsson.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Skuld

Som tingsrätten konstaterat är det utrett att Frederik Leffler avled den 26 mars 2018 och att dödsfallet inträffade samma dag som han varit på akupunkturbehandling hos Yiping Zhou Thelander. Det är också utrett att Frederik Leffler var allvarligt sjuk i en långt framskriden leukemi.

I samband med obduktion av Frederik Leffler påvisades en skada på Frederik Lefflers hjärta och såväl blod som vätska påträffades i hans hjärtsäck.

För att döma Yiping Zhou Thelander måste flera förutsättningar vara uppfyllda. Åklagaren hävdar att Frederik Leffler dog av den behandling som han fick av Yiping Zhou Thelander. Det innebär i sig att det måste bli ställt utom rimligt tvivel att Frederik Lefflers död har orsakats av behandlingen och att den inte är en följd av hans sjukdom.

Hovrätten inleder därför med att pröva vad som orsakade Frederik Lefflers död.

Erik Edston, som utfört den rättsmedicinska obduktionen, har uppgett att hans bedömning är att ett spetsigt föremål orsakat en stickskada på hjärtat vilket orsakat en blödning till hjärtsäcken (hjärttamponad). Enligt Erik Edstons bedömning är det hjärttamponaden som är dödsorsaken. Jan-Olof Svärd, som bland annat granskat skiktröntgenbilder av Frederik Leffler, och Mikael Bodelsson, som upprättat utlåtandet till Socialstyrelsens rättsliga råd, har delat Erik Edstons bedömning av dödsorsaken.

Mikael Bodelsson har dock i sitt yttrande fört fram att det kan finnas alternativa förklaringar till dödsfallet. Han har bland annat uttryckt att Frederik Lefflers allmäntillstånd de sista månaderna kraftigt försämrats och att det fanns tecken på att han var mycket svag. Det framgår vidare av hans yttrande att svår sjukdom kan kompliceras av vätskeutgjutning i hjärtsäcken vilket också skulle kunna vara en dödsorsak. Han konstaterar vidare att utgjutningen utgörs i dessa fall i regel inte av blod såsom det framgår av den rättsmedicinska rapporten utan av vävnadsvätska. En alternativ dödsorsak, enligt Mikael Bodelsson, är svår blodförgiftning, som är en inte ovanlig komplikation till nedsatt allmäntillstånd.

Ulf Jonsson har uppgett att hans bedömning är att Frederik Lefflers dödsfall orsakades av hans långt gångna leukemi, som gått in i en akut fas åtminstone tre veckor innan det att han avled. Ulf Jonsson har menat att Frederik Leffler hade symptom, såsom andningssvårigheter, halsont och sväljsvårigheter, långt innan han avled som kan tyda på att han hade vätska i hjärtsäcken redan i ett tidigare skede och att vätskan byggt upp sig över tid och därefter orsakat döden. Erik Edston har uppgett att det kan förekomma ökad volym vätska i hjärtsäcken vid olika sjukdomstillstånd och att den aktuella vätskan kan ha uppkommit från blödningen eller pressats ut från hjärthinnan vilket kan ske vid olika sjukdomstillstånd. Ökad vätska i hjärtsäcken kan enligt Erik Edstons bedömning

uppstå vid leukemi och han har bedömt att den aktuella vätskan antagligen berodde på en kombination av både skadan och leukemin. Jan-Olof Svärd har uppgett att Frederik Lefflers sjukdomstillstånd inte kan ge förklaring till ansamlingen av blod och vätska.

Ulf Jonsson har vidare uppgett att det inte är ovanligt att personer med leukemi avlider till följd av förhöjda värden avseende vita blodkroppar. Det ökade antalet vita blodkroppar kan leda till att kärlen och cirkulationen ”kloggar igen” vilket kan leda till döden. Normalt sett ska värdet inte ligga över 10, men enligt blodprover hade Frederik Leffler ett värde om 268, vilket kan vara en tänkbar dödsorsak.

Ulf Jonsson har inte lämnat någon förklaring till blödningen i Frederik Lefflers hjärtsäck, men menat att någon stickskada inte kan konstateras. Jan-Olof Svärd har uppgett att Frederik Lefflers sjukdomstillstånd inte kan förklara blödningen och att det inte finns några kända fall där leukemi orsakar spontana blödningar i hjärtsäcken. På fråga om Frederik Lefflers sjukdomstillstånd kan förklara förekomsten av blod i hjärtsäcken har Erik Edston uppgett att det finns enstaka spontana blödningsfall vid leukemi, men att det är väldigt sällsynt och kräver att man har väldigt lågt antal blodplättar i blodet.

Marijke Vonck, patient hos Yiping Zhou Thelander, har gjort iakttagelser av Frederik Leffler som styrker att hans allmäntillstånd var kraftigt nedsatt både tiden före behandlingen men också den aktuella dagen. Hon har bland annat berättat att Frederik Leffler var mycket dålig, att han mestadels låg ned, endast fick i sig flytande föda och hade svårt att ta sig upp för trapporna. Frederik Leffler hade även omkring en till två veckor före dödsfallet berättat för henne att den läkare som gav honom blodtransfusioner hade gett honom beskedet att han hade maximalt tre veckor kvar att leva.

Det finns enligt hovrättens bedömning flera omständigheter som talar för att Frederik Lefflers dödsfall kan ha orsakats av hans sjukdomstillstånd. Det står klart att Frederik Lefflers hälsotillstånd tiden före den aktuella dagen kraftigt försämrats och att hans allmäntillstånd var märkbart sänkt även den för åtalet aktuella dagen. Detta framgår inte bara av den medicinska utredningen, utan även av de uppgifter som Marijke Vonck och Annica Leffler lämnat om sina iakttagelser av Frederik Lefflers tillstånd.

Av vad som kommit fram av Ulf Jonssons uppgifter är det inte uteslutet att den primära dödsorsaken varit komplikationer orsakade av den mycket höga halten av vita blodkroppar eller en följd av vätskan i hjärtsäcken, tillstånd som båda kan vara möjliga följder av Frederik Lefflers långt framskridna leukemi. Att vätskan som påträffades i hjärtsäcken kan ha sin orsak i Frederik Lefflers sjukdomstillstånd har inte motsagts av Erik Edston. Erik Edston har även uppgett att det i sällsynta fall kan hända att leukemi orsakar spontanblödningar, vilket skulle kunna vara anledningen till blodansamlingen i hjärtsäcken. Vare sig Erik Edston eller Jan-Olof Svärd har uttalat sig i frågan om den höga halten av vita blodkroppar kan ha orsakat dödsfallet, varför uppgiften står oemotsagd. Därtill kommer att det framgår av Mikael Bodelssons yttrande att det inte är uteslutet att Frederik Lefflers död kan ha orsakats av hans sjukdomstillstånd.

Det går enligt hovrättens mening inte att avgöra om det är blod- och vätskeansamlingen i hjärtsäcken eller komplikationer till följd av förekomsten av höga halter av vita blodkroppar som orsakat Frederik Lefflers död. Det leder i sin tur till att det inte är ställt utom rimligt tvivel att Yiping Zhou Thelander kan ha orsakat Frederik Lefflers död. Tingsrättens domslut ska därför fastställas.

Sekretess

Det föreligger skäl att besluta om fortsatt sekretess för de handlingar som tingsrätten beslutat om och som även i hovrätten har lagts fram vid den del av huvudförhandlingen som har hållits inom stängda dörrar.

Ersättningsfrågor

Åklagarna har inte haft någon erinran mot vare sig försvararens begärda ersättning eller Yiping Zhou Thelanders begärda ersättning för rättegångskostnad.

Hovrätten bedömer den av försvaret begärda ersättningen som skälig. Yiping Zhou Thelander ska av samma skäl som vid tingsrätten få ersättning för sin rättegångskostnad. Yrkat belopp är skäligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 9 juli 2021.

I avgörandet har hovrättslagmannen Niklas Rundberg, hovrättsrådet Jim Karlsson och tf. hovrättsassessorn Jenny Lundgren (referent) samt nämndemännen Per-Åke Pettersson och Per Rosengren deltagit.

Hovrätten är enig.

JÖNKÖPINGS TINGSRÄTT
Rotel 8
Handläggare 5

DOM
2020-02-05
meddelad i
Jönköping

Mål nr: B 653-19

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

Yiping Zhou Thelander, 19670304-8642
Götavägen 25
331 52 Värnamo

Offentlig försvarare:

Advokat Henrik Sjöman
Wesslau Söderqvist Advokatbyrå HB
Box 684
551 19 Jönköping

Åklagare

Kammaråklagarna Adam Rullman och David Larson
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Jönköping
Box 73
551 12 Jönköping

Målsägande

1. Annica Leffler
Smedjegatan 19 Lgh 1201
546 31 Karlsborg

Målsägandebiträde:

Advokat Per-Åke Kvarnström
Advokatfirman Kjällgren AB
Box 1
451 15 Uddevalla

2. Marcus Leffler
Gästgivarevägen 23
543 35 Tibro

Målsägandebiträde:

Advokat Per-Åke Kvarnström
Advokatfirman Kjällgren AB
Box 1
451 15 Uddevalla

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2243 550 02 Jönköping	Hamngatan 15	036-15 67 00 E-post: jonkopings.tingsratt@dom.se www.jonkopingstingsratt.domstol.se		måndag - fredag 08:00-16:00

3. Sara Leffler
Bokgatan 14
543 32 Tibro

Målsägandebiträde:
Advokat Per-Åke Kvarnström
Advokatfirman Kjällgren AB
Box 1
451 15 Uddevalla

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Vållande till annans död, grovt brott, 3 kap 7 § 2 st brottsbalken
2018-03-26

Skadestånd

Annica Lefflers, Sara Lefflers och Marcus Lefflers skadeståndsyrkanden avslås.

Sekretess

Sekretessen enligt 35 kap. 1 § och 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för fotografier från den rättsmedicinska obduktionen och för uppspelade filmsekvenser som lagts fram vid huvudförhandling inom stängda dörrar ska bestå i målet.

Ersättning

1. Henrik Sjöman får ersättning av staten med 178 171 kr. Av beloppet avser 35 634 kr mervärdesskatt.
  2. Per-Åke Kvarnström får ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 107 524 kr. Av beloppet avser 21 505 kr mervärdesskatt.
  3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet.
  4. Yiping Zhou Thelander får ersättning av allmänna medel för rättegångskostnad enligt 31 kap. 2 § rättegångsbalken med 33 750 kr, varav 6 750 kr avser mervärdesskatt.
-

BAKGRUND

Frederik Leffler var gift med Annica Leffler. Han hade också barnen Sara Leffler och Marcus Leffler. Frederik Leffler diagnosticerades med leukemi hösten 2008 och medicinerades med anledning av det med cellgifter. Under år 2015 påbörjade han akupunkturbehandling hos Yiping Zhou Thelander. Hösten 2017 fattade han beslut om att avsluta behandlingen med cellgifter och i stället bara fortsätta behandlingen hos Yiping Zhou Thelander. Den dag som omfattas av åtalet, dvs. den 26 mars 2018, genomgick Frederik Leffler akupunkturbehandling hos Yiping Zhou Thelander. I samband med behandlingen drabbades han av andningssvårigheter och ambulans tillkallades. Ambulansen anlände kl. 10.35. Han avled på sjukhuset efter lunchtid samma dag.

YRKANDEN M.M.

Åklagarens yrkande, se domsbilaga 1.

Annica Leffler, Sara Leffler och Marcus Leffler, som biträtt åtalet, har begärt skadestånd enligt domsbilaga 2. Som grund för skadeståndsyrkandet har angetts att Yiping Zhou Thelander har gjort sig skyldig till brott enligt åklagarens gärningsbeskrivning.

Yiping Zhou Thelander har förnekat gärningen och motsatt sig skadeståndsyrkandet. Inget belopp har vitsordats som skäligen i och för sig. Ränteryrkandet har vitsordats.

Yiping Zhou Thelander har, om hon frikänns från åtalet, begärt ersättning av allmänna medel för kostnad för rättsintyg med 33 750 kr, varav 6 750 kr avser mervärdesskatt.

UTREDNINGEN

Åklagaren har åberopat den skriftliga bevisning som framgår av stämmingsansökan. Dessutom har åklagaren åberopat uppspelning av fem filmsekvenser av akupunkturbehandling som utförs av Yiping Zhou Thelander. Behandlingen avser andra patienter än Frederik Leffler. Sakframställningsvis har åklagaren även hänfört sig till PM avseende Frederik Lefflers inbokade besök hos Yiping Zhou Thelander och utdrag från Yiping Zhou Thelanders hemsida.

Yiping Zhou Thelander har som skriftlig bevisning åberopat rättsmedicinskt yttrande upprättat av rättsläkarna Ulf Jonsson och Marcus Grelsson, specialister i rättsmedicin. Även deras respektive cv har åberopats. Vidare har ett antal av Yiping Zhou Thelanders yrkesmässiga diplom och certifikat åberopats, liksom ambulansjournal från aktuell dag, Annica Lefflers anteckningar från den 3 april 2018 och journalanteckning från Skaraborgs sjukhus. Slutligen har försvaret gett in och åberopat en förpackning med akupunktur nålar av storleken 0,18x13 mm.

På åklagarens begäran har förhör hållits med Annica Leffler och Yiping Zhou Thelander. De har uppgett i huvudsak följande.

Annica Thelander: Frederik diagnosticerades med leukemi under hösten 2008. Han medicinerade sedan dess med olika mediciner. Från 2009 och framåt rörde det sig om starka mediciner och han svarade bra på det fram till 2015 då han blev radikalt sämre. Under hösten 2015 fick han prova andra preparat som han dock inte svarade bra på. Samtidigt hade han bestämt sig för att börja med akupunktur. Det första besöket hos Yiping var i vecka 45 år 2015. Frederik hade en väldigt stark tro på alternativmedicinen och såg det som sin räddning. Han ville inte ta cellgifter utan i stället få alternativ behandling. På den punkten var hon och Frederik inte överens. Egentligen borde Frederik ha fått en benmärgstransplantation, men han ville inte det. När han tog det sista preparatet så blev han bättre, men själv såg han det som att

akupunkturen hjälpte. Under våren/sommaren 2017 blev han sämre. I september 2017 beslutade sig Frederik för att helt sluta med cellgifterna och enbart ha alternativbehandling hos Yiping. Både Frederiks och Yipings uppfattning var att det skulle bota cancer. Yiping uppmanade även Frederik att sluta med cellgifterna. Det har hon hört både från Yiping och Frederik. Frederik gick till Yiping två veckor i stöten under 2015, men sedan intensifierades besöken längre fram och särskilt när han slutat med sina cellgifter. Från 2015 och framåt måste det varit fler besök än de 113 som nämns i PM i förundersökningen. I tiden före det aktuella tillfället var Frederik i jättedåligt skick, allmäntillståndet var ”i fritt fall” och han hade väldigt låga nivåer av röda blodkroppar. Han orkade t.ex. inte gå i trappor och rasade i vikt. Han åkte i väg på måndagarna och kom tillbaka torsdag eftermiddag. När hon kom hem på torsdagseftermiddagarna var hon livrädd för vad hon skulle möta. Frederik började bli kraftigt försämrad i mitten av januari 2018, vilket även övriga familjen noterade. De var på Skaraborgs sjukhus den 19 mars 2018 och Frederik hade då gått med på att ta emot blodtransfusioner i syfte att bättre kunna tillgodogöra sig akupunkturbehandlingen. Syftet var att öka nivån av röda blodkroppar. Han fick två påsar blod, men det fick dock inte avsedd effekt. Andningsbesvären var inget Frederik pratade så mycket om, men däremot att han hade ont i halsen och svårt att svälja, och då blev det svårt att andas. Han satt och sov de sista veckorna eftersom han hade så ont i halsen. Buksmärtor hörde hon inte talas om förrän de kom till Värnamo sjukhus. Yiping borde ha varit medveten om Frederiks sjukdomstillstånd. Hon hade sagt till honom att hon skulle bota detta och att han skulle ha en dålig period fram till juli 2018 men att allt sedan skulle vända. Hon vet inte om Yiping förstod att Frederik hade förstörad mjälte men det borde hon förstått. – När det gäller den aktuella dagen så var Frederik jättetrött och sov hela vägen till Värnamo. Hon fick med stor möda in honom i behandlingshuset. De var i det vanliga rummet, det med extra lång brits. Frederik berättade om sina besvär och kände sig uppriven och sa att det måste vända. Det pratades inte om hjärt- eller lungbesvär. Han var jättetrött och fick behandling i magen med långa nålar och sedan skulle han göra sina rörelser. Han låg först på rygg, sedan skulle han ligga på mage, men klarade inte det så han fick

ligga på sidan. Hon satte nålar i mag- och bröstregionen. Frederik hade svårt att andas. Yiping satte nålar mot nedre delen av buken och det rörde sig om flera nålar som var långa och sattes i magen nedanför bröstet. Hon känner igen behandlingen från de filmsekvenser som spelats upp. Hon tittade på två av de filmsekvenser som spelats upp under rättegången och Frederik fick behandling på magen och ljumskarna med de långa nålarna men hon minns inga exakta mått. Det beslutades en nål i samband med att förhör hölls med henne, där nåldelen var cirka 15-17 cm, och de nålar som sattes i magen var kanske så långa (foto s. 32 i förundersökningsprotokollet, rättsens kommentar). Hon kommer inte ihåg var i magen Frederik blev stucken den aktuella dagen. Hon vet inte heller hur stort antal nålar det handlar om. Hon vill ju dock minnas att det inte bara skulle ha handlat om 13 mm långa nålar på bröstbenet. Det sattes också nålar i bröstregionen, men hon kan inte beskriva det; det är svart. Hon vet att hon kände obehag av det och att hon blev rädd men mer än så vet hon inte. Hon såg att det sattes nålar i bröst/hjärtregionen och det kändes inte bra eftersom Frederik bara var skinn och ben. Hon fick panik och kände att det var fel. Hon upplevde att nålarna var längre än 13 mm och hon såg aldrig att Yiping arbetade med så korta nålar förutom om de sattes t.ex. i nacken. Hon bedömer att nålarna i bröstregionen var fem till sex cm långa utan handtag. Hon kan inte avgöra exakt längd men de var definitivt längre än 13 mm. Hon vill minnas att det var fler än en nål i bröstet. Hon satt på en pianopall vid sidan av Frederik och Yiping var på andra sidan och gick emellan sidorna och arbetade på båda sidor av Frederik. Nålarna som satt i magen satt kvar medan Frederik gjorde sina rörelser och hon tror också att nålarna i bröstet satt kvar när han gjorde rörelserna. Hon uppfattade inte någon reaktion från Frederik när nålarna i bröstet sattes såvitt hon minns. Frederiks hals ”stökade” och hon fick bitar av Ginseng och ingefära som skulle öppna upp halsen och hon fick också någon konstig örtblandning som hon skulle ge Frederik i samma syfte. Frederik behövde gå på toaletten och när han kom tillbaka blev han helt plötsligt sämre. Han tuppade av på britsen så att han i stort sett försvann. Han sjönk ihop som en trasa. Hon skulle säga någon typ av konstig ramsa och Yiping tog en akupunktur nål och stack Frederik i halstrakten. Det var stick ” ut och in” och ingen nål som lämnades

kvar. Han kvicknade då till. Hon kände då att ”nu räcker det” och gick till övervåningen och ringde en ambulans. Yiping tyckte att hon kunde köra Frederik själv i bilen till sjukhuset. Hon gick sedan ut på gatan för att vinka in ambulansen. Det kom två ambulanskillar och plockade upp Frederik. Yiping satte nålar i fötterna på Frederik. Hon körde efter ambulansen till sjukhuset och hon vet att han hade jätteont i magen. När hon kom fram hade sjukhuspersonalen plockat bort nålarna på fötterna. De kom snabbt till röntgen och sedan tillbaka till behandlingsrummet. Frederik hade fått morfin och det lugnade sig. Under dagen fick han allt svårare att andas. Tidigare andningsbesvär hade hon inte uppfattat som så allvarliga. Han skickade i väg henne för att äta lunch, men hon ville inte lämna honom så hon bad en sköterska komma. I samband med det kom en läkare och sa att leukemin var akut men stabil och att de förberedde en flytt till hemsjukhuset. När hon kom tillbaka efter lunch såg hon ett helt annat uttryck i Frederiks ansikte. Han fick svårare och svårare att andas. Hon höll honom i handen när han stängde ögonen och dog. Hon frågade om det ska bli obduktion, vilket personalen sa att det sannolikt inte skulle bli. Hon frågade som en rutin och inte för att hon misstänkte att något var fel i det läget. Hon meddelade de anhöriga. – När det gäller de anteckningar hon gjort (s. 23 f. i förundersökningen) så började hon skriva anteckningar i syfte att bearbeta allt. När Frederik hade dött så tappade hon skrivandet, men i samband med att hon fick samtal från Värnamo sjukhus om vad som hänt så sa hennes son till henne att skriva ner sina minnesbilder så då gjorde hon det. Syftet var att om det skulle bli ett rättsligt efterspel så skulle hon ha klart för sig vad hon upplevt. Hon minns tillfället när hon skrev ner det och hon ansträngde sig för att det skulle bli korrekt. Hon tror att det som står i anteckningarna på ett bättre sätt speglar händelseförloppet än hennes minnesbilder i dag. När hon i anteckningarna skrivit att nålar sattes i bröstbenet så menar hon som hon att de sattes på det sätt hon pekat nu. Hon kan ha menat att nålar sattes uppifrån, men hon minns inte om det var så. När hon skrivit ”under bröstbenet” så vet hon inte vad hon menat med det. Hon minns inte i dag om det innebär samma sak som att nålar satts i magen. Hon uppfattade att nålarna i och under bröstbenet var långa och hon uppskattade då längden till fyra till fem cm utan handtag. Hon kan inte säga exakt hur

långa nålarna var, men de var tillräckligt långa för att hon skulle känna oro och de var längre än 13 mm men kortare än nålarna i ljumskarna som var tio cm. Nålarna i bröstbenet var kortare än övriga nålar. Hon har ingen uppfattning om tjockleken på någon av nålarna som användes.

Yiping Zhou Thelander: Den aktuella dagen den 26 mars 2018 fick hon ett samtal om att Frederik inte mådde bra och att de var på väg in. Klockan var då 09.45. Vid den tiden hade hon sex till sju patienter i olika rum. Frederik kom in och mådde inte bra. Hon ordnade med de andra patienterna och gick sedan till Frederik. De hade gjort ett uppehåll i akupunkturen veckan före eftersom han hade stora problem med halsen och jobbigt med andningen och svårt att ligga ner. Hon blev därför förvånad över att de kom. När hon påbörjade behandlingen märkte hon att ljumskan var väldigt spänd. Hon satte 125x,0,3 mm nålar i ljumskan och bad honom göra vissa rörelser under tiden. Hon satte två nålar på varje sida i ljumskan. Efter det var hon tvungen att ta hand om andra patienter så hon bad Frederiks fru och hennes assistent att se till Frederik. När hon kom tillbaka mådde Frederik inte så bra så hon tog bort nålarna och la honom på sidan. När hon precis skulle sätta nålen mådde Frederik inte bra och han sa att han hade svårt med andningen och ont i magen runt magsäcken. När hon undersökte honom kände hon att han hade en förstorad mjälte och lever. Hon tänkte att de förstorade organen gjorde att han hade svårt med tarmrörelsen. Hon bad sin assistent förbereda Ginseng och ingefära till honom för lindring. När hon märkte att han hade svårt att äta så bedömde hon att det handlade om hjärtat. Hon är själv läkare och vad gäller hjärtats symptom kan man ofta misstolka det som problem med tarmar och magsäck. Frederik fick mer och mer ont i magen och han behövde gå på toaletten. De hjälpte honom till toaletten och toalettbesöket tog nästan tio minuter. De hjälpte honom tillbaka och när han kom tillbaka så såg hon att han blev ännu sämre. Frederiks fru sa att det verkade som att hon måste ringa ambulans, och hon sa att det var jättebra. Hon bestämde sig då för att ta en kort nål för att ge stimuli för att uppehålla honom tills ambulansen kom. Den nålen, som är den kortaste, var 13x0,18 mm. De korta

nålarna använder hon vid nödsituationer. Så hon satte den korta nålen på bröstbenet och vibrerade lite och gav lite stimuli, och tog sedan ut den. Tre fingrar ovanför naveln gjorde hon på samma sätt och tog ut nålen. Det borde varit samma nål där som i bröstbenet. Hon gjorde samma sak även på armarna, benen och fötterna. Hon satte även en nål på fotsulan som ger den starkaste stimulin och på handleden. Dessa lämnades kvar. Hon och Frederik har haft många behandlingar tillsammans och hon kan inte vara hundra procentigt säker på att hon inte satte någon nål även i nacken vid detta tillfälle. Frederiks fru stod bredvid hela tiden och även hennes assistent. Det gick snabbt tills ambulansen kom, då hon överlämnade ansvaret. Frederik vände sig till henne med anledning av nack- och ryggbesvär han fått på grund av en tidigare skada i sin ungdom. Han hade blivit opererad där och var väldigt spänd. Han hade också nedsatt blodcirkulation och känsel. I ett senare skede när han slutade med cellgifterna berättade Frederik att han hade leukemi. Han var då orolig över att hon skulle neka honom behandling eftersom hon tidigare sagt att hon inte behandlar cancerpatienter. Hon gav inga direktiv om att han skulle sluta med cellgifter. När hon fick veta det gjorde hon klart för honom att hon inte kunde behandla hans leukemi utan bara balansen. Frederiks tillstånd var väldigt allvarligt och hennes behandling gick ut på att lindra hans symptom och ge själsbehandling. Hon arbetar med dynamisk akupunktur och har en masterexamen inom ortopedi och en PhD i akupunktur. Hon fokuserar på grundläggande balanser i bäckenet. När hon hittar rätt punkt på bäckenet så kan hon hjälpa patienten med att hitta en bättre balans. Hon anser att hon är erfaren och välutbildad och att det går att behandla det som anges på hemsidan, dvs. bl.a. borrelia och förlamning, med dynamisk akupunktur. Hon använder de nålar som anträffades vid husrannsakan. Beroende på hur patienterna ser ut i storlek så blir det olika längder på nålar. När det gäller behandling i bröst och mage så finns det risker med det. Det är självklart farligt att sticka med nålar i bröstregionen eftersom lungor och hjärta ligger där. Regionen är ett område som medför risker vad gäller skador på organen. Även området övre magen/nedre bröstkorgen medför risker eftersom man kan punktera lever och mjälte. Hon utgår alltid från patientens individuella förutsättningar. Det är hon som utför behandlingarna på de filmsekvenser som visats

och hon använder det materialet som undervisningsmaterial för studenter. På en av filmsekvenserna utfördes behandlingen i syfte att komma åt en knut under magsäcken. Hon gjorde absolut en noggrann undersökning innan hon satte de nålarna på filmen och hade kontroll på att nålarna inte kunde nå några organ. Hon har funderat på vad som skulle hända om en nål skulle nå hjärtat, men hennes behandlingar är inte riktade mot hjärtat och hon vet exakt hur långt avstånd det är från huden till hjärtat. De nålar som användes på Frederik i väntan på att ambulansen skulle komma hade ingenting att göra med den dynamiska akupunkturen. När det gäller de tre stickmärken som noterats i obduktionsprotokollet så är hennes uppfattning att det inte är riktiga insticksställen utan att Frederik har haft en kapillär blödning som pågått i hela kroppen hos honom. Enligt hennes uppfattning är det inte stickskador och om man hade tagit ett vävnadsprov från en andra ställen av kroppen så hade man hittat liknande fynd. När det gäller den berättelse som Annica Leffler lämnat så vill hon inte bedöma vad andra säger. Hon kan bara redogöra för det hon har gjort. När det gäller uppgiften om stickskada i hjärtkammareväggen så hänvisar hon till det rättsintyg som försvaret gett in. I slutstadiet av leukemi så har cellerna vidare en blödningstendens och det händer även i hjärtmuskeln. Det kan uppstå blödningar i cellerna i hjärtat och även inflammationer som leder till blödningar. I slutskedet av leukemi så kan också vätska ansamlas i hjärtsäcken. Två till tre veckor före händelsen hade Frederik ont i halsen på grund av sin blodcancer. Hon har hållit på med sin akupunkturverksamhet under 30 års tid, varav 20 år i Sverige och 10 år i Kina. Hon har aldrig orsakat några skador på patienter.

DOMSKÄL

Skuld- och skadeståndsfrågan

Allmänt om beviskravet i brottmål och ramen för domstolens prövning

För att någon ska dömas för brott krävs att det är bevisat att han eller hon har gjort sig skyldig till det som åklagaren har angett i gärningsbeskrivningen. Det beviskrav som gäller i svensk rätt är att det ska vara ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har gjort sig skyldig till det som åklagaren påstått i målet.

Det är åklagaren som har den fulla bevisbördan i brottmål och eventuella brister eller oklarheter i utredningen går ut över åklagarsidan. Domstolens uppgift är att pröva om åklagaren kan styrka sina påståenden om brott. För att domstolen ska döma Yiping Zhou Thelander för brott krävs att domstolen finner att åklagaren har lyckats bevisa att Yiping Zhou Thelander den 26 mars 2018 stuckit akupunktur nålar i Frederik Lefflers bröstorg, att hon med akupunktur nål orsakat skador på hans hjärta med påföljande blödning till hjärtsäcken samt att detta har lett till att Frederik Leffler avlidit.

Det beviskrav som ställts upp innebär att domstolen för en fällande dom måste kunna utesluta alternativa händelseförlopp och alternativa förklaringar till Frederik Lefflers död (jfr t.ex. rättsfallet NJA 2014 s. 699). Domstolens uppgift är inte att välja det händelseförlopp som framstår som mest sannolikt eller rimligt. Domstolens uppgift är begränsad till att pröva om åklagaren lyckas bevisa sina påståenden utifrån det beviskrav som nämnts. Det innebär t.ex. att frågan om det var lämpligt att utföra behandlingen på Frederik Leffler den aktuella dagen inte är föremål för domstolens prövning.

Parternas uppgifter gällande behandlingen den aktuella dagen m.m.

Det är till en början klarlagt att Frederik Leffler den 26 mars 2018 fick akupunkturbehandling av Yiping Zhou Thelander. Vid behandlingen var även Annica Leffler närvarande. Både Annica Leffler och Yiping Zhou Thelander har berättat att Yiping Zhou Thelander, när Frederik Leffler fick andningssvårigheter, stack med en kortare nål på honom innan ambulansen kom. De har däremot lämnat olika uppgifter när det gäller hur själva akupunkturbehandlingen gick till, däribland vilken typ av nålar som användes och var på kroppen den skedde. Även uppgifterna om var sticken med den kortare nålen skedde skiljer sig åt.

Annica Leffler har berättat att Frederik Leffler fick behandling med akupunktur nålar även i magen/bröstregionen vid aktuellt tillfälle. Under huvudförhandlingen har hon uppskattat längden på nålarna som sattes i magen/brösten till fem till sex cm utan handtag, men samtidigt sagt att hon inte minns exakt hur långa nålarna var. Hon har också hänvisat till sina minnesanteckningar. Det som hon varit tydlig med är att dessa nålar var längre än 13 mm men kortare än de nålar som sattes i ljumskarna som var runt tio cm långa. Hon har också uppgett att nålarna i bröstbenet var kortare än övriga nålar och att hon vill minnas att det var fler än en nål.

Yiping Zhou Thelander har däremot angett att behandlingen skedde med fyra längre nålar i ljumskarna samt att hon därutöver, i avvaktan på att ambulansen kom, stack Frederik Leffler med en kortare nål av storleken 13 x 0,18 mm i bröstbenet, tre fingrar ovanför naveln samt dessutom i händer, fötter och möjligen i nacken.

Annica Leffler har gjort ett mycket trovärdigt intryck och det har inte framkommit något som talar för att hon medvetet skulle lämna oriktiga uppgifter. Det är fråga om en mycket tragisk händelse och den uppfattning tingsrätten fått är att hon efter bästa förmåga försökt att återge vad som hände den aktuella dagen. Det har dock gått lång

tid sedan händelsen och det är fullt förståeligt att det kan vara svårt att komma ihåg detaljer. Händelsen som sådan har självfallet också varit skrämmande för henne.

Yiping Zhou Thelanders berättelse kring vad som hände i samband med behandlingen den aktuella dagen är inte i sig orimlig. Situationen är alltså sådan att ord står mot ord. För att tingsrätten ska kunna lägga Annica Lefflers uppgifter till grund för bedömningen krävs att dessa får starkt stöd av annan utredning.

Annica Lefflers uppgifter om att nålar även sattes i bröstregionen får stöd av hennes minnesanteckningar som upprättades en vecka efter händelsen. I dessa skriver hon bl.a. att ”Yiping sätter nålar i bröstbenet, under bröstbenet, i ljumskarna och i händerna. Nålarna i ljumskarna är 10 cm långa och nålarna i och under bröstbenet är 4-5 cm långa”.

Detta är dock inte tillräckligt utan för att Annica Lefflers version ska ges företräde framför Yiping Zhou Thelanders uppgifter krävs ytterligare stödbevisning. Det kan i den delen konstateras att husrannsakan genomfördes nästan ett år efter händelsen. En mängd nålar togs då i beslag från Yiping Zhou Thelanders akupunkturlokal, men av naturliga skäl inte de nålar som användes vid behandlingen av Frederik Leffler. Att husrannsakan inte skedde i anslutning till händelsen är förståeligt utifrån när brottsmisstanke uppstod. Inte desto mindre innebär det dock att möjligheten att säkra viktig bevisning har försämrats. Utöver Annica Leffler och Yiping Zhou Thelander var, enligt vad Yiping Zhou Telander uppgett, även hennes assistent närvarande vid behandlingen. Denna assistent har inte hörts i målet, vilket är också en brist.

Av det rättsmedicinska obduktionsprotokollet framgår att man på bröstkorgens högra sida, cirka 1,5 cm till höger om medellinjen och 9 cm nedanför bröstvårteplanet noterat två stycken närliggande diskreta stickmärken. Ytterligare ett stickmärke noterades på vänster sida, cirka 2 cm till vänster om medellinjen och 19 cm nedanför bröstvårteplanet, 5 cm nedanför bröstkorgens kant. Sistnämnda stickmärke på vänster

sida är det som enligt kompletteringen till obduktionsprotokollet kan korrespondera med en underliggande blödning och skada på hjärtat.

Enligt obduktionsprotokollet har skadorna i bröstkorgen och hjärtat ett utseende som talar för att de orsakats av stick med spetsigt föremål, t.ex. en nål. Protokollet ger däremot inte något svar på frågan om längden på nålen som använts. Av protokollet framgår att eftersom stickkanalen inte kunde visualiseras i sin helhet och då hjärtat inte undersöktes på plats kunde stickkanalens längd inte bedömas, vilket är en brist i utredningen. Bedömningen är att även en nål med 1,5 cm längd kan ha orsakat den aktuella skadan, även om det med en längre nål vore lättare. Inte heller övriga stickkanalers djup har kunnat bedömas, men de synes endast ha omfattat hud och underhud.

Obduktionsprotokollet med tillhörande komplettering kan enligt tingsrättens uppfattning utifrån detta inte anses ge något direkt stöd för att nålar med en längd på runt fem cm sattes i bröstregionen på Frederik Leffler vid aktuellt tillfälle. Inte heller det förhållandet att man noterat tre stickmärken på Frederik Lefflers bröstkorg kan sägas ge något avgörande stöd för Annica Lefflers version. I det sammanhanget går det inte att bortse från möjligheten att nålsticken eller något av dessa uppkommit vid tidigare behandlingstillfällen. Av det PM som gått igenom sakframställningsvis framgår att Frederik Leffler var inbokad på behandling hos Yiping Zhou Thelander löpande under veckorna före det aktuella tillfället. Utredningen ger inte svar på åldern på stickmärkena.

Sammantaget innebär det som angetts att den stödbevisning som finns för Annica Lefflers uppgifter inte är tillräckligt stark för att hennes version ska kunna läggas till grund för bedömningen i målet. I stället ska bedömningen ske utifrån de uppgifter som Yiping Zhou Thelander har lämnat, bl.a. när det gäller storleken på den nål som använts.

Frederik Lefflers död orsakades av vätska i hjärtsäcken som förhindrade hjärtats expansion

Vid obduktionen av Frederik Leffler fann man enligt den rättsmedicinska obduktionsrapporten 350 ml vattnigt blod och mindre brunröda blodlevrar i hjärtsäcken. Enligt utlåtandet talade undersökningsfynden starkt för att dödsorsaken var blödning till hjärtsäcken, s.k. hjärttamponad. I det kompletterande utlåtandet anges att skadan inte torde leda till några specifika symptom i det akuta läget utan först när hjärtats expansion hindras av det utådrade blodet i hjärtsäcken.

Enligt det rättsmedicinska yttrande som upprättats på försvarets begäran har döden orsakats av en ansamling vätska i hjärtsäcken som hämmat hjärtats pumpförmåga. Utifrån detta är det därmed utrett att Frederik Leffler avled som en följd av att hjärtats pumpförmåga/expansion hindrades till följd av vätska i hjärtsäcken. Tingsrätten återkommer nedan till frågan om det är bevisat att denna vätska varit blod eller inte.

Det är inte bevisat att Yiping Zhou Thelander orsakat skador som lett till Frederik Lefflers död

Som tidigare nämnts noterades tre stickmärken på Frederik Lefflers bröstorg, två till höger och ett till vänster, och det är det vänstra som kan korrespondera med en skada på hjärtat. Det är alltså stickmärket på vänster sida som är av intresse i det följande.

Av obduktionsprotokollet framgår följande. Över höger kammare, högt upp ses en cirka centimeter stor, tunn blödning i hjärtsäckshinnan. På insidan över hjärtytan ses där en cirka två centimeter stor utflytande blödning i hinnor och hjärtfett. Centralt i blödningen ses ett millimeterstort stickhål som löper in i höger kammarvägg. Invid en av segelklaffarnas fästen ses en tunn blödning men inget stickmärke. Vidare ses en tunn blödning över kanten av det ovala hålet, som är slutet.

Av den mikroskopiska undersökningen i samma protokoll framgår att stickskadan i hjärtat omfattar en skada på epikardiell artärgren och stickkanal genom myokardiet nästan ned till endokardiet. Epikardiet är hjärtats yttersta lager, som kan liknas vid en tunn hinna till vilken även fettvävnaden på hjärtats utsida hör. Myokardiet utgörs till största delen av hjärtväggen. Myokardiet är själva hjärtmuskeln. Endokardiet är hjärtats innersta lager och kan liknas vid en tunn hinna som har direktkontakt med blodet i hjärtats hålrum.

Frågan i målet är om det är bevisat att Yiping Zhou Thelander har orsakat skadan på hjärtat med nål den aktuella dagen och om detta har lett till Frederik Lefflers död. Den bedömningen ska ske med utgångspunkt i vad Yiping Zhou Thelander själv berättat, dvs. att hon i bröstregionen på Frederik Leffler använt en akupunktur nål av storleken 13x 0,18 mm och att hon stuckit med den i syfte att ge stimulering i väntan på ambulans.

Bedömningen i det rättsmedicinska obduktionsprotokollet är att skadorna i bröstkorgen och hjärtat har ett utseende som talar för att de orsakats av stick med spetsigt föremål, t.ex. en nål, samt att skadan på hjärtat har ett utseende som starkt talar för att den orsakats av stickande våld. Som tidigare framgått har man också angett att en 1,5 cm lång nål kan ha orsakat den aktuella skadan på hjärtat. Socialstyrelsen har inhämtat yttrande från professor Mikael Bodelsson, som är vetenskapligt råd i Socialstyrelsen, och har anslutit sig till de bedömningar och slutsatser som denne gjort. Man har också anslutit sig till den bedömning av dödsorsaken som rättsläkaren gjort i obduktionsrapporten.

I det rättsmedicinska yttrandet som åberopats av försvaret ifrågasätts flera av de slutsatser som kommit till uttryck i det rättsmedicinska obduktionsprotokollet. Av yttrandet framgår bl.a. följande. Utifrån såren på bröstkorgen kan inte avgöras om de orsakats av trubbigt eller skarpt våld. Bedömningen är att det är ytterst osannolikt att såren orsakats av en 0,18 mm grov akupunktur nål. Bedömningen är vidare att det

är osannolikt att skadan på hjärtats yta, beskriven som ”ett millimeterstort stickhål” har orsakats av en akupunktur nål av grovleken 0,18 mm. Bedömningen är slutligen att samtliga sår varit belägna mer än 13 mm från blödningen på hjärtats yta och att det är uteslutet att spetsen på en 13 mm lång nål skulle nå hjärtats yta.

Det pekas i samma yttrande också på att vid obduktionen mättes inga avstånd från huden till skadan på högra kammaren eller tjockleken på bröstbenet, vilket hade kunnat göras. Det kan därmed inte avgöras om en 13 mm lång nål kan nå hjärtats högra kammare. Vidare anges att vid egna experiment lämnade en 0,18 mm grov nål inga märken i huden.

Det kan alltså konstateras att den rättsmedicinska expertisen har gjort olika bedömningar. Den rättsläkare som upprättat obduktionsrapporten har inte gjort några uttalanden gällande betydelsen av nålens tjocklek utan endast vad gäller längden. Invändningarna som förs fram i det yttrande som upprättats på begäran av försvaret, dvs. att det är ytterst osannolikt att såren orsakats av en 0,18 mm grov nål, står därmed oemotsagda. I det sammanhanget kan också påpekas att Yiping Zhou Thelander enligt vad hon själv uppgett ”vibrerade” nålarna för att ge stimulering. Om den uppgiften skulle påverkat läkarnas bedömning på så sätt att ett millimeterstort hål då kunnat orsakas av en 0,18 mm grov nål ger utlåtandet inget svar på och inte heller om märken i huden då kunnat synas.

En brist är, som också påpekas i det av försvaret åberopade rättsmedicinska utlåtandet, att det inte finns någon dokumentation av stickhålet utöver det fotografi då en metallpinne av betydligt grövre dimension än en akupunktur nål, genomtränger hålet på hjärtats yta.

Det finns alltså omständigheter som talar mot att en 0,18 mm tjock nål med längden 13 mm hade kunnat orsaka de aktuella skadorna i huden och i hjärtat. Tingsrätten går

dock ändå vidare till bedömningen av om det är bevisat att Frederik Lefflers död var följden av Yiping Zhou Thelanders agerande den aktuella dagen.

Vid den rättsmedicinska obduktionen kunde man, som nämnts tidigare, konstatera att det fanns 350 ml vätska, ”vattnigt blod”, i hjärtsäcken på Frederik Leffler. Larmet till ambulansen inkom kl. 10.28 den aktuella dagen och Frederik Leffler förklarades död omkring kl. 13.00. Den skada som fanns på Frederik Lefflers hjärta var en skada på ett mindre kärl på hjärtas yta. Den inre hinnan på hjärtat var oskadad och det rör sig om ett ej genomträngande sår i hjärtats högra kammare. Blödningen har enligt det kompletterade obduktionsprotokollet rimligen gått långsamt då stickkanalen ej genomträngt hela hjärtväggen utan punkterat ett blodkärl på hjärtytan.

I det rättsmedicinska yttrande som åberopats av försvaret görs bedömningen att det är ytterst osannolikt att en nål med tjockleken 0,18 mm genom en skada på ett mindre kärl på hjärtats yta under en så kort tidsrymd som är aktuell, kan ha orsakat en större blödning som haft påverkan på hjärtats funktion. Detta gäller även om man tar i beaktande att det möjligen förelegat en ökad blödningsbenägenhet till följd av Frederik Lefflers blodcancersjukdom.

Av samma yttrande framgår vidare att det kan finnas andra förklaringar till vätskan i hjärtsäcken än att den består av blod från såret på hjärtat. Det pekas på att Frederik Leffler hade symptom på andningssvårigheter och sväljsvårigheter en vecka innan han avlider och att dessa symptom kan ha varit en följd av vätska i hjärtsäcken, som alltså förelegat redan före den aktuella dagen. Sväljsvårigheter kan enligt läkarna förekomma då vätska i hjärtsäcken trycker mot matstrupen.

Enligt tingsrätten är det en brist i utredningen att det inte framgår hur vätskan i hjärtsäcken var sammansatt, dvs. innebörden av uttrycket ”vattnigt blod”. Tingsrätten delar bedömningen i det rättsmedicinska yttrande som upprättats på begäran av försvaret, nämligen att uttrycket får uppfattas så att det är osannolikt att

vätskan bara bestått av blod utan att den sannolikt haft inslag av annan vätska från en sjukdomsprocess. I vart fall kan det inte uteslutas att så varit fallet.

De synpunkter som förts fram av i det rättsmedicinska yttrande som upprättats av Marcus Grelsson och Ulf Jonsson har inte närmare bemötts av den rättsläkare som ansvarade för obduktionen, Erik Edston, och inte heller av Mikael Bodelsson eftersom dessa inte hörts vid förhandlingen. Som tidigare nämnts är det oklart om deras bedömning kvarstått oberoende av nålens tjocklek. Det är vidare, som försvaret påpekat, oklart om de har haft tillgång till Frederik Lefflers sjukdomsjournaler från Skaraborgs sjukhus, av vilka framgår att han hade problem med halsen och svårigheter att svälja omkring en vecka före den aktuella händelsen. Detta är brister som går ut över åklagarsidan.

En fråga som inte heller har berörts i något av de rättsmedicinska utlåtandena är frågan om skadan på hjärtat kan ha uppkommit vid något tidigare tillfälle. Av utredningen framgår att Frederik Leffler regelbundet genomgått över 100 akupunkturbehandlingar hos Yiping Zhou Thelander och av PM som lagts fram sakframställningsvis framgår inbokade besök även under veckorna före den aktuella dagen, även om man gjort ett uppehåll i behandlingen veckan före enligt vad Yiping Zhou Thelander uppgett.

Av obduktionsprotokollet under rubriken ”Övriga skelettdelar” framgår vidare att man på vänster sida kunde se några brott utan blödningar i främre bröstlinjen. På insidan av bröstbenet, alldeles vid den nedre kanten sågs på den högra sidan tunna blödningar i fetthinnor och muskulatur och dessa förändringar var belägna över blödningarna i hjärtat. Betydelsen av revbensbrotten har inte närmare berörts av rättsläkaren i obduktionsrapporten.

I utlåtandet från Ulf Jonsson och Marcus Grelsson anges att förekomsten av brott på revbenen innebär att yttre våld har inverkat mot bröstkorgen. Detta yttre våld kan

enligt läkarna ha medfört blödningen på hjärtats yta och medfört inslag av blod i hjärtsäcksvätska som härrört från en sjukdomsprocess. Det kan inte avgöras om blödningen och revbensbrottet uppstått före eller efter dödens inträde. Ytterligare en brist som pekas på är att hjärtsäckens blad inte är beskrivna i obduktionsprotokollet men att man på fotografi från obduktionen kan se en vitaktig grumling av det inre bladet, vilket skulle kunna vara ett tecken på inflammation.

Av det anförda följer att olika läkare har gjort olika rättsmedicinska bedömningar i flera avseenden. Det finns brister i utredningen som tidigare redogjorts för. Det är åklagaren som har den fulla bevisbördan i brottmål. Den tilltalade behöver inte bevisa någonting utan det är tillräckligt att vad som läggs fram från dennes sida gör att åklagarens bevisning kan ifrågasättas.

Marcus Grelssons och Ulf Jonssons slutsats är att det är ytterst osannolikt att akupunkturbehandlingen som Frederik Leffler genomgick orsakade hans död. Bedömningen är oberoende av andra alternativa förklaringar till döden, men deras bedömning är att döden sannolikt varit en följd av hans leukemi. Även läkaren som ansvarade för Frederik Leffler när han inkom till akutmottagningen tolkade tillståndet som akut leukemi. Vad som angetts av Marcus Grelsson och Ulf Jonsson kan inte bortses från och slutsatserna talar emot den slutsats som redovisats av rättsläkaren i obduktionsrapporten.

Sammantaget finner tingsrätten, efter en värdering av all bevisning som lagts fram i målet, att det inte kan anses ställt utom rimligt tvivel att Yiping Zhou Thelander den 26 mars 2018 i samband med akupunkturbehandling orsakat skador på Frederik Lefflers hjärta med påföljande blödning som orsakat hans död. Åtalet för grovt vållande till annans död kan därmed inte bifallas utan Yiping Zhou Thelander ska frikännas.

Det bör avslutningsvis tilläggas att bedömningen enligt tingsrätten sannolikt hade blivit densamma även om den hade utgått från Annica Lefflers uppgifter om att behandling skedde med en längre nål i bröstregionen vid det aktuella tillfället. Frågan om grovleken på nålen hade ändå varit obesvarad och flertalet av de brister i utredningen som tingsrätten pekat på hade ändå förelegat.

Det bör också tilläggas att prövningen av målet inte har gett något svar på frågan om vad som orsakade Frederik Lefflers död, vilket är beklagligt för de anhöriga. Det som tingsrätten har funnit är att det inte är ställt utom rimligt tvivel att han dog av att Yiping Zhou Thelander enligt åtalet orsakade skador på hans hjärta.

Som en följd av den utgången ska även målsägandenas talan om skadestånd ogillas.

Ersättningsfrågor

Målsägandebiträdet har begärt ersättning för bl.a. arbete under 42 timmar samt därutöver full ersättning för tidsspillan under 18 timmar och reseersättning. Åklagaren har inte haft någon synpunkt på ersättningen. Den begärda ersättningen för arbete är enligt tingsrättens uppfattning skälig. Det finns också särskilda skäl att tillerkänna målsägandebiträdet full ersättning för tidsspillan och utlägg, trots att denne haft sin verksamhet långt från domstolsorten.

Försvaren har begärt ersättning för arbete under 96,85 timmar samt därutöver ersättning för utlägg och tidsspillan. Åklagaren har inte haft någon synpunkt på den begärda ersättningen. Försvaren har under huvudförhandlingen biträts av en annan advokat. Ersättningen för den advokaten ingår dock inte i den begärda ersättningen. Kostnadsräkningen är väl specificerad och det går inte att säga att någon av åtgärderna inte varit nödvändig för att ta tillvara klientens rätt. Sammantaget bedömer tingsrätten att den begärda ersättningen är skälig.

Eftersom Yiping Zhou Thelander har frikänts ska kostnaden för försvar och målsägandebiträde stanna på staten.

Som tidigare framgått har Yiping Zhou Thelander i händelse av frikännande dom begärt ersättning av allmänna medel för kostnaden för rättsmedicinskt utlåtande. Av 31 kap. 2 § rättegångsbalken framgår att om den tilltalade frikänns i ett mål där åklagaren för talan kan rätten besluta att han eller hon ska få ersättning för sina kostnader för bl.a. bevisning i den mån kostnaden varit skäligen påkallad för att ta tillvara hans eller hennes rätt. Yiping Zhou Thelander begärde genom sin försvarare att förundersökningen skulle kompletteras, men begäran avslogs av åklagaren. Därefter begärdes det aktuella rättsmedicinska utlåtandet in. Kostnaden har varit skäligen påkallad för att ta tillvara Yiping Zhou Thelanders rätt. Yrkandet om ersättning ska därför bifallas.

Sekretessfrågor

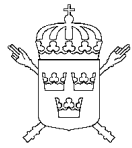
Det finns skäl att besluta om fortsatt sekretess för de bilder från obduktionen samt för de filmsekvenser som förevisats vid tingsrättens huvudförhandling inom stängda dörrar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (TR-01).

Domen kan överklagas. Ett överklagande ska ha inkommit till tingsrätten senast den 26 februari 2020. Tingsrätten skickar överklagandet vidare till Göta hovrätt.

Anna Kramer

I avgörandet har även tre nämndemän deltagit. Tingsrätten är enig i sin bedömning.

Jönköpings tingsrätt
B 653-19

JÖNKÖPINGS TINGSRÄTT
Handläggare 5

INKOM: 2019-08-29
MÅLNR: B 653-19
AKTBIL: 11

Stämningsansökan

Tilltalade

Yiping Zhou Thelander (19670304-8642)

Tolkbehov kinesiska/mandarin.

Företräds av advokat Henrik Sjöman.

- Anhållen 2019-02-13, Frigiven 2019-02-15.

Ansvaryrkanden m.m.

VÅLLANDE TILL ANNANS DÖD, GROVT BROTT

5000-K378387-18

Yiping Zhou Thelander har den 26 mars 2018 på Akupunkturhuset på Lasarettsgatan i Värnamo, Värnamo kommun av oaktsamhet vållat Frederik Lefflers död.

Således har Yiping Zhou Thelander vid utförande av akupunkturbehandling på Frederik Leffler stuckit akupunktur nålar i Frederik Lefflers bröstorg varvid Yiping Zhou Thelander med akupunktur nål orsakat skador på Fredrik Lefflers hjärta och påföljande blödning i hjärtsäcken. Till följd härav har Frederik Leffler avlidit.

Gärning har skett genom behandling i en verksamhet som innebär en risk för synnerligen allvarliga skador. Gärningen har innefattat ett medvetet risktagande av allvarligt slag. Vid genomförandet av den aktuella behandlingen, vilken krävt särskild uppmärksamhet eller skicklighet, har Yiping Zhou Thelander gjort sig skyldig till en försummelse av allvarligt slag. Brottet ska mot denna bakgrund anses som grovt.

Lagrum: 3 kap 7 § 2 st brottsbalken

Målsägande

Sara Leffler

Åklagaren för ej talan
Företräds av advokat Per Åke Kvarnström.

Marcus Leffler

Åklagaren för ej talan
Företräds av advokat Per Åke Kvarnström.

Annica Leffler

Åklagaren för ej talan
Företräds av advokat Per Åke Kvarnström.

Muntlig bevisning

1. Förhör med målsäganden **Annica Leffler** angående Frederik Lefflers bakomliggande hälsotillstånd, tidigare genomförda akupunkturbehandlingar samt angående sina iakttagelser vid akupunkturbehandlingen den 26 mars 2018. Till utvisande av att Yipping Zhou Thelander den 26 mars 2018 stuckit akupunktur nålar i bröstet på Frederik Leffler och att hon kände till Frederiks Lefflers sjukdomsbild. Allt till styrkande av att Yipping Zhou Thelander vållat Frederik Lefflers död genom att sticka nålar i hans bröst samt att hon agerat oaktsamt .
2. Förhör med den tilltalade **Yiping Zhou Thelander (tolkbehov kinesiska/mandarin)** som förnekar brott.

Övrig bevisning

1. PM samt foton från beslagtagna patientjournal(förundersökningsprotokoll s. 135-138) till utvisande av att Yipping Zhou Thelander hade kännedom om Frederik Lefflers grundsjukdomar.
2. PM över genomgång av beslagtagna anteckningar(förundersökningsprotokoll s. 148) till utvisande av att Frederik Leffler genomgått ett stor antal behandlingar under 2017-2018.
3. PM över genomgång av säkrat filmmaterial i beslagtagna dator jämte bilagda fotografier(förundersökningsprotokoll s. 172-173, 177-215) till utvisande av att Yipping Zhou Thelander stuckit nålar i bröstet vid tidigare tillfällen och på andra patienter samt att användandet av nålar i bröstregionen ingår i hennes behandlingsmetoder.
4. Protokoll över fotoarbete(förundersökningsprotokoll s. 150-165) till utvisande av beslagtagna akupunktur nålars egenskaper och storlek.
5. Rapport rättsmedicinsk obduktion (protokollsbilaga, sekretess) s. 3-4, 6, 8-9 och 11-12) till utvisande av skadebild och dödsorsak

6. Komplettering rättsmedicinsk obduktion (protokollsbilaga, sekretess s. 18-20) till utvisande av skadebild och dödsorsak
7. Yttrande och utlåtande från Socialstyrelsens rättsliga råd (tilläggsprotokoll s. 1-5) till utvisande av dödsorsak, orsakssamband och oaktsamhet

Jönköpings tingsrätt
Box 2243
550 02 JÖNKÖPING

JÖNKÖPINGS TINGSRÄTT
Handläggare 5
JÖNKÖPINGS TINGSRÄTT
Ink 2019-11-19
MÅLN: B 653-19
Akt... Bilaga 2 till 1915
MÅLN: B 653-19
Akt.bil AKBIL: 26

Mål nr B 653-19

Aklagaren /. Yiping Zhou Thelander ang. vållande till annans död, grovt brott, AM-69662-18.

Som målsägandebiträde för Annica Leffler, Sara Leffler och Marcus Leffler inger jag följande yrkande om skadestånd;

Annica Leffler, Sara Leffler och Marcus Leffler yrkar ersättning av Yiping Zhou Thelander för sveda och värk med 25 000 kr vardera.

På beloppet yrkas ränta enligt 6 § räntelagen från ~~den 18 december 2019~~ *den 18 december 2019* för brottet, ~~2018-03-26~~, till dess betalning sker. *Justerat av målsägandebiträde vid HUF/ADLI*

Annica Leffler, Sara Leffler och Marcus Leffler biträder åtalet.

Annica Leffler, Sara Leffler och Marcus Leffler åberopar ingen egen bevisning.

Uddevalla 2019-11-18

Per-Åke Kvarnström
per-ake.kvarnstrom@kjallgren.se

Ärende nr 5002001

Postadress
Box 123, 461 23 Trollhättan
Box 1, 451 15 Uddevalla
Södra Hamngatan 2, 452 30 Strömstad
Kyrkogatan 30, 411 15 Göteborg

Besöksadress
Torggatan 5
Kungsgatan 7
Södra Hamngatan 2
Kyrkogatan 30
E-post: info@kjallgren.se

Telefon
+46(0)520-47 05 20
+46(0)522-66 98 50
+46(0)526-600 70
+46(0)31-382 03 22

Telefax
+46(0)520-47 05 20
+46(0)522-66 98 51
+46(0)526-606 65
+46(0)520-47 05 20
www.kjallgren.se

Advokatfirman Kjällgren AB
Bankgiro: 551-7636
Org nr: 556175-1602
Godkänd för F-skatt

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se